

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Széchenyi-utca,
(csizmadiaszin alatt.)

Névtelenül beküldött és bérmentetlen
levelek nem fogadtnak el.

Nyitltéri cikkek garmond sora
után 30 kr. fizetendő.

SZOLNOK-DOBOKA

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ÉS A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ... 6 frt — kr
Fél évre ... 3 frt — kr
Évnyegyedre ... 1 frt 50 kr
Községeknek, egészévre előfizetve
5 forint.

HIRDETÉSI DÍJAK:

egy 20 négyzetes cm. tért elfoglaló egyszer
hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden
beiktatásnál 30 kr.

Kultur czélok és azok méltatása vegyes nemzetiségű megyéinkben.

I.

Napjainkban a magyar állameszme megszilárdítása, fejlesztése foglalkoztatja az illetékes köröket, egyleteket, úgy mint egyeseket. A faji és nemzetiségi létkérdés a történelem tanuskodása szerint minden időben és népek közt fennállott s sokszor nehéz küzdelmekben nyert kifejezést és magyarázatot. — A mozgalom ez irányban napjainkban is egyesült erővel indított meg. Az E. M. K. E. zászlója alá sorakozni, a magyar nemzet oltárára hazafias áldozatát meghozni minden igaz magyar és bonfi kész. Ha nem is fegyverrel és nyers erővel mint régen, — a mivelt korhoz illően eszmékkel, szellemi eszközökkel. S mennyi eszköz áll rendelkezésünkre! Csak akarjuk azokat kellőleg méltatni, csak a lelkesedés szikrája legyen bennünk, dícső őseink fényes példája lebegjen előttünk! Erre nézve azonban nem elég, hogy neveinket alapító, rendes vagy pártoló tagul aláírjuk s azzal apathicus közönnyel várjuk az idők és viszonyok jobbra fordultát, hanem tényleg és közvetlenül bele kell elegyednünk a kultur munkába s bár porszemmel járulunk a magyar állameszme megszilárdításához. A szebbnél-szebb és megragadó példákban sem szűkölködünk. Alig hangzott el a fehérvé szöveg, ezreink sorakoztak a zászló alá Erdély nagy sebeinek gyógyítására.

Az egylet érdemes titkára: S. J. jelentése szerint: „tagjaink között vannak kis leánykák, kik a nagyok komoly harcát szent ösztönrel utánozva gyűjtögetnek; van félkező honvéd, ki 9 frt évi nyugdíját megtoldja 1 frttal, hogy rendes tag lehessen, ünnepelni a magyar nemzet második feltámadását; vannak halottak, kik sietve törlesztik dijaikat,

hogy a sir előbb el ne ragadja; vannak az egri honvédfiúk, kik cserépperselyt vesznek, s napi 6 krjokból Erdélynek adnak 1—1 kr, mig nem a kincstár napi 6 krjából 50 frt nem lesz; vannak egyházközségek, melyek összeadott terménnyel teremtettek össze egy rendes tagsági díjat; vannak özvegy agg nők, kik reszkető kézzel szakítottak ki nyugdíjokból annyit, a mennyit tudtak, s vannak nemesebben érző nemzetiségiek, kik titokban nyújtják filléreiket.“ Olvasom a hírlapokból, hogy az erdélyi reformátusok nagyérdemű, fáradhatatlan buzgalma püspöke nagyszabású s igen üdvös célú javaslatot tett az E. M. K. E. választmányának, mely a nemzetiségileg veszélyeztetett szegény egyházak és lelkészek felsegélését, jövőjük biztosítását célozza.

A terjedelmes javaslat mély belátásról, meleg hazaszeretetről tanuskodik. Úgy hisszük, az erdélyi többi magyar felekezetek sem késnek a kitűzött zászló alá, a megmutatott úton és cél felé sorakozni. Olvastam eddigelő többféle módozatokról, törekvésekről, melyek bár különböző úton, de mégis egy célra törve igyekeznek, az E. M. K. E. szent ügyét fölkarolni. Mindnyájunknak tenni kell valamit s a legkisebb tett és áldozat is szellemszállakon beszövdök a nagy egészbe. És mily halmaza áll előttünk a kulturális teendőknél?! különösen vegyes nemzetiségű megyéinkben. Hogy a szülők ne beszéljenek otthon a családi körben oláh nyelven gyermekeikkel, hogy a gazdacselédjével s a cseléd gazdájával ne értekezék oláh nyelven; hogy a mezei munka közben a munkaadó magyar birtokos vagy annak megbízottja használja saját anyanyelvét, hogy a különben is elszegényedett s az idegen népek özöne közé beékelte maroknyi magyart inkább fogadja szolgálatába, mint az oláhot; ez nem parti-

cularis, ez nem sectalis ellenzékiekedés, nem szegény, hanem hazafiai kötelesség. Ezt elég érthetően és gyakorlati módon megmutatták a szétzülleni kezdő magyarságnak a világ minden részeiben szétszort, de azért mégis olyannyira összetartó zsidó nép. Megmutathatnák a mi erdélyi magyar birtokos uraink is, azt az igen szép és kulturális értékű eljárást, mit Kendi-Lónán, Magyar-Egrieken az illető uradalmak igen helyesen tesznek, hogy az udvari cseléd és szolga-személyzetet, több — a Szilágyságból és Katolaszegről betelepített magyar családokból állították be. Hiszen van nekünk is elég magyar szegényünk; ha — nemzetbeliekre hivatkozva — ilyen formán útasítják ki az idegenek a mi magyar szegény kéregetőinket, miért ne vennék figyelembe az efféleket?

Ime egy módozata és méltatása a társadalmi úton való kulturális közrehatásnak. Oly kevesen vagyunk, hogy mint egyik nagy hazánkfi mondá: „még az apa-gyilkosnak is meg kellene kegyelmezni“. Ha nem is tekintjük a más nemzetiségű polgártársaink kissebnek s megadjuk az egyenjogusult, ságot mindenkinek, mint szabad államban szabad nemzethez illik, de bár tartanók meg azt, mit Kossuth L. nagy hazánkfi oly melegen ajánl, hogy legalább azokkal szemben, kik társadalmilag is a megélhetés tekintetében ránk vannak utálva — használnók a magyar nyelvet s kívánnók meg azoktól ily nyelven megtanulni, ha velünk és közöttünk akar élni.

x. y.

A közigazgatási bizottság ülésterméből.

Megyénk közigazgatási bizottságának e hó 8-án — báró Bánffy Dezső főispán ömlőssága

A „SZOLNOK-DOBOKA“ tárczája.

Visszaemlékezések.

A megye közléte. — A Conservatívek. — Kozma Imre. — A doctum opus. — Közgyűlés. — A követi utasítás. — Weér Farkas és Torma József visszalépése. — Új deputatú sok. — A kisdé-óvoda megnyitása. — A főispán lemondása.

XXIX. — A gyenge, tapasztalatlan hajós, midőn a bizonytalan hullámokra száll: minden figyelme s teljes ereje édes magára van irányulva. Nincs ideje, nem lehet kedve az útját szabályozó partok mentén széttekinteni, s még kevésbé várható, hogy a távolban felmerülő jelenségekre terjedjen ki figyelme.

Vándor útunk távolában mi is ki valánk ragadtatva az elhagyott haza közéletéből, s háttérben maradtak az annak mezején felmerült jelenségek és események.

De most, midőn bár nem fényes, de egy fontos helyet foglaltunk el a közéletben, vehetjük magunknak azon kedves fáradságot, hogy felvegyük megyénk közéletének tördelt rajzát, hol azt elejtettük.

Szép napja volt az a megye közönségének, midőn a különböző pártok egymásnak mintegy jobbot nyújtva, az általok felemelt béke olajága üdítőleg terjeszté szét illatdús lombjait...

De valamint a kipattant villám fel nem tartható; valamint a megindult hó-lavinának le kell görödülnie, így a hatalmas koreszmék, bár látszólag háttérbe szoríthatók, de láthatatlanul is munkálnak s föltartóztathatatlannal újból és újból előtörnek.

Igy volt az a liberalis eszmékkel is, melyek bár le valának véve a napirendről, de még is folytonosan éreztük s tapasztaltuk annak működését, s épen ez, a mi a conservatív pártot szervezkedésre ösztönzé és hívta fel.

És ez időben ezeknek táborában látjuk a Dadaikat sajtóságos arcjátékukkal; a flegmaticus Vajda-családot, s ezek között az iskolai tanulmányait szép sikerrel végzett Vajda Eleket, kellemes előadási modorral; a rideg modoru Mó-sákat és a nyájaskodó Vereseket. — A nagyszámú, apróbb nemeseknek, bár határozott párt-állásuk nem volt, de hajlamaiknál fogva ezen párt felé vonzódtak.

De a konservatívek pártjára nézve nagy és fontos nyereség volt Kozma Imre, egy székely főcsalád ivadéka, ki a Torma családba lett házasságával a megye egyik tekintélyes tagja lett. Izmos termete, széles vállain nyugvó rövid nyak, simára borotvált arcán kis hegyes bajusza, s termetével szemben vékony, de görödülekeny hangu s humanus, előzékeny modorával. A magyar köznöknek alapos és széleskörű ismerője, s talán az épen ez iránti előszeretete, s a Torma családdal fészélyezett viszonya tevék a conservatív párt hívévé.

De még meg kell említeni a „mentés“ Rácz-családot is, melynek egy őse — miként állítják — protestans hitének elhagyása után Mária Thériziától egy értékes mentével lett volna megajándékozva, melynek birtoklása és viselése fiuról-fiura szállt, mindig az idősebb családfőt illette. S ezek közül épen a most szereplő Rácz István bolintó járásával, ki a folyamatban lévő megyei közgyűléshez egy munkálattal terjesztett be, melyben jogi és történelmi érvekkel a nemesi jogok védelmére kelt.

Nem tudjuk, hogy az a párt előleges megállapodása szerint történt-e, de annak felolvasása a nagyszámú, s főleg a kisbirtokú nemesség által a helyeslés gyakran ismétlődő kitöréseivel lett a nagy többség által fogadtatva.

A liberalisok előnye nem a szám többségében állott és határozódott, hanem erkölcsi súlyuk-

ban, melyet merítettek törekvéseik közszelleméből, és találtak a közvéleményben.

Ezeknek sorában volt a magyar jog-történelem s a megye multjára vonatkozó ismeretek gazdag tárházával Torma József, ki siketsége által a tárgyalás alatti ügy apróbb részleteinek felfogásában korlátozva lévén, csak általánosságban szólott fontos érvekkel nagy figyelem közt annak tartalmához. Torma István polemicus beszéde nagy port vert föl. A két Berzenczei — főleg a korosabb — nagy, s ékes folyékonyssággal kelt a szabadelvű eszmék védelmére, s még a heves Makrai Lászlót említjük fel, a pártnak új bajnokát.

De a tárgyalás rendjén Veér Farkas szónoklata emelkedett ki. Midőn lassan, vézna alakjával felemelkedett, szikrázó szeméit a zsúfolt teremben szétjártatva, a siri csendben halkan emelé fel méj, szakadozott hangját a liberalis eszmék és törekvések horderejét körvonalozván, a beadott „munkálat“-ra vonatkozó észrevételeivel. Természetes, hogy az nem találkozott a gyűlés nagy többségének helyesléseivel. S midőn az ellenpárt mind-mind inkább a beadott munkálatra vonatkozó közbeszólásaikkal, nemes haragra kelve ezen munkálattal a gunynak szakadozott hangján: „doctum opus“-nak nevezte, s ez oly élesen talált, hogy ezen elnevezés az állítólagos szerző Rácz István nevéhez ragadott.

Többségük tudatában a conservatívek mind makacsabban ragaszkodtak a beadott munkálattal kifejtett nézetük érvényesítéséhez. És midőn Veér Farkas újból szót emelt erősebb érvekkel, most zavarólag közbeszóltak; majd már türelmetlenkedve, ki sem akarták hallgatni, kigyult arccal, a szenvedély erős hangján, az épen december havában tartott gyűlésben a közeledő karácsonyra hivatkozva, a kövér disznók ez időbeni sorsukra figyelmezteté a nemességet, mint a mely az előjogok előnyeín, a nép zsirján elhízott.

elnöklete alatt — tartott ülése népes és élénk volt. Részt vettek abban még a legtávolabb lakó bizottsági tagok is. Elmondhatjuk, hogy a közügyek iránti érdeklődés mindinkább fokozódik. — Az ülés lefolyásáról közöljük az alábbiakat.

Bándi György aljegyző az ülésen kívül és különböző bizottságok által elintézt ügyekről szóló jelentések után — melyek tudásul vétettek — előadja Rusz Simon felfüggesztett körjegyző abbeli kérését, hogy részére az új községi törvény értelmében, felfüggesztésének idejére fizetése egy harmadának élvezete engedélyeztessék. — A bizottság kérésével azon okból utasította el, mert ő a törvény hatályba lépése előtt volt felfüggesztve és a törvénynek visszaható ereje nem lévén, a már folyamatban volt ügyek a régi törvény szerint bonyolítatnak le. Előterjeszti továbbá a kórházi bizottságnak a megyei „Rudolf” kórházon szükséges javítások, czélszerűbb belső berendezés, fürdő- és üdülő helyiségekkel való ellátása, az ápoló személyzet szaporítása és egy második alorvosi állásnak (400 frt fizetéssel) rendszeresítése iránti javaslatát. A közigazgatási bizottság a javaslatot elvben elfogadja, azonban mielőtt további intézkedést tenne, felhívja a kórházi bizottságot, hogy a javítások és új berendezésekről, valamint a felmerülő költségek mikénti fedezéséről s esetleg a napi ápolási- és gyógydíjak mily mérvbeni felemeléséről részletes tervezetet és költségvetést terjesszen be.

Báró Diószegi Géza főjegyző fegyelmi ügyeket adott elő, s utána Incze Kálmán kir. főmérnök az 1887. évi megyei és vicinalis utmunka tervezeteket mutatta be; ezek jóváhagyatván, jelenti, hogy Csicsó-Mihályfalva község a rettegi és Omlásfalja község a bethleni postahivatal kézbesítési kerületébe osztatott be.

Vóith Gergely közigazgatási előadó és Bokros Andor aljegyző üggyarabjai javaslataik szerint láttattak el. — Halász Ferencz kir. tanfelügyelő előadmányaiából kiemeljük, hogy Veres Imre, a nagy-londai állami elemi iskola gondnoksági elnöke ezen tiszteről családi tekintetből lemondott; a szamosújvári izr. anyakönyvvezető pedig hamis okmány kiállítása miatt állásától elmozdított. — A tanfelügyelő még több jövedelmezőtlen iskolai alapvagyon eladását hozta javaslatba, melyek jóváhagyás végett a m. kir. közoktatási miniszterhez terjesztetnek fel. — Vannak az iskoláknak apró területű — tökbnyire cziheres — erdők, melyek a helyett, hogy valamit jövedelmeznének, adó, erdő-tiszti-fizetés stb. czimen még terhet rónak az iskolai alapokra. Ezeknek eladása mindenesetre csak előnyös lehet.

A pártvezér szónokának ezen heves nyilatkozata, melyben mintegy elbeszélte magát, határozott a liberalisok sorsa fölött. Ugyanis a karok és rendek e hasonlat által mintegy kihíva, ennek befolyása alatt az országgyűlési követeknek új utasításában oly irányt és elveket jelölének ki, hogy annak következtében Veér Farkas és Torma József indítatva érezték magukat az országgyűlésnek időközbeni elhagyására.

Az országgyűlés tagjai hazafias tüntetéssel váltak meg a kilépő követektől, midőn a helyükre küldött Kozma Imre és Keceli Mihály a legnagyobb hidegséggel lettek fogadva a tanácskozási teremben, s midőn a jobb-középen, a megyei követek közt, a felső padsoron helyet foglaltak, a követek onnan tüntetőleg eltávoztak, s így ott egymagukra maradv, vettek hallgató részt azon az országgyűlésen, melyen készült a birtokrendezésnek azon szörnyű alkotása, melyről midőn elkészült a közvélemény „halva született törvény”-nek nevezte el.

Ily körülmények közt természetes, hogy a megyében a közszellem nagy lehangoztásra jutott, a szabadelvű törekvések háttérbe szorultak...

A pártéletnek e forrongása kihatott az egész társadalomra s annyira dominálta a kedélyeket, hogy a felépült kiseddóvódának hazafias örömmel bekövetkezett megnyitása, már nem volt oly zajos tüntetéssel, s az ez alkalommal rendezett táncmulatságon még a lelkes honleányok koszoruján is észlelhető vala a felszított pártviszály lankasztó befolyása.

Ezekhez járult annak előhíre, hogy a megye tapintatos s köztiszteletben állott főispánja is felsőbb helyen díszes hivataláról lemondását beadta.

Placsintár Ödön első aljegyző katonaságból elbocsátás és kivételes nősülés engedélyezés iránti kéréseket adott elő, melyek javaslatai szerint nyertek elintézt.

Pál István kir. adófelügyelőnek két üggyarabja provokált hosszabb megbeszélést. Schilling Ottó bizottsági tag a múlt ülésben kérdést intézett arra nézve, hogy az adófizetésnél a fizetett összegből miért vonatnak le első sorban az indirekt adók, illetékek, végrehajtási költség, kamat? s csak az ezek után fennmaradó összeg fordítatik az egyenes adó törlesztésére? Miért nem szedik a végrehajtási költséget csak a tényleg befizetett adóösszeg után? Az adófelügyelő törvényről és pénzügyminiszteri rendeletekkel felfegyverkezve hozta ülésebe jelentését, vagyis jobban mondva válaszát, s azokból kimutatja, hogy az adófizetésnél első sorban a közvetett illetékek és végrehajtási illetékek veendőek be. A végrehajtási költséget nem lehet csak a tényleg befizetett adóösszeg után számítani, mert a megejtett végrehajtás költségei az egész esedékes adóhátralékot terhelik s azok a kir. adóhivatalnál a szerint előíratnak és első sorban beszédetnek. Az adóhivatal végrehajtási illetéket, ha ilyen előírva nincs, senkitől nem vesz, azaz, ha végrehajtás tényleg nem alkalmaztatott, végrehajtási költség nem szedik s így ki van zárva annak lehetősége, hogy valaki ugyanazon tartozás után több végrehajtási költséget fizessen, mint a mennyit az I-ső és másodfoku végrehajtás, illetve a foglalás és árverés után a törvény megállapít. Ha ilyen előfordulna, az csak tévedés lehet s az ilyen sérelmek az illető fél felszólalására azonnal orvosoltatnak is. Az alispán által kért s főispán ő méltósága által adott felvilágosítások után az adófelügyelő jelentése tudásul vétetett. — A második ügyet egy főszolgabíró úti naplója képezte. — Egy főszolgabírónak az adók behajtása végett tett utazásáról beadott úti naplóját az adófelügyelő eredménytelenül visszaadta, mivel — szerinte — a felmerült utazási költségek nem állottak arányban a végzett munkával és a felhajtás alá tartozott adók összegével. Ez ellen a főszolgabíró fellebbezett, s az adófelügyelő annak elutasítását hosszas indokolással javasolta. Hozzászóltak az üggyhez Bokros Lajos, Torma Miklós, Schilling Ottó, Fejérvári Károly, Márkus János, Szarvadi Pál kir. tanácsos alispán. Nem akarjuk a javaslat mellett és ellen felhozott érveket felsorolni, de annyit megjegyeznünk, hogy a főszolgabíró eljárása bizonyos tekintetekben és a fellebbezésben használt kemény kifejezések s egyáltalán annak iránya az elnöki székéből is éles megrovást vontak magok után. A dolog érdemleges elintézése az lett, hogy az alispán indítványára az adófelügyelő elsőfoku intézkedése feloldatott s az utinapló azon utasítással adatott vissza az adófelügyelőnek, hogy azt újból átvizsgálva, a felszámított díjakat a végzett munkához és teljesített utazáshoz viszonyítva méltányosan állapítsa meg, folyósítsa és erről fellebbezőt értesítse.

Anka Péter árvaszéki elnök, Szarvadi Pál, kir. tanácsos alispán, Bruszt Ignác, kir. ügyész, Márkus János tiszti-ügyész és dr. Gajzágó László megyei főorvos különös intézkedést nem igénylő havi jelentésének tudásul vétele után az ülés d. u. 2 órákor véget ért.

Nyilvános számadás.

A deési polgári olvasóköri, mint minden évben, úgy az idén is január hó 29-én tartotta meg a rendes tánczvigalmat, melynek összes bevétele volt 152 frt 52 kr. kiadás volt 101 frt 52 kr. Tiszta jövedelem tehát lett 48 frt.

Felülfizettek ez alkalommal: Frank János ur 2 frt, Gábre János ur 2 frt, Bergner Gusztáv ur 1 frt, Eperjessy István ur 1 frt, Grádovits György ur 1 frt, Offák Antal ur 1 frt, Pásztó Ferencz ur 20 krt, és Pénteki József ur 20 krt.

Valamint a felülfizetők becses adományaiért, úgy a jelen voltak szíves megjelenésükért fogadják szerény együletünk nevében a rendezőbizottság legforróbb köszönetét.

Deésen, 1887. évi február 9-én.

A rendező-bizottság nevében:

Szekely Sándor.

VEGYESEK.

— **Meghívó.** A deési „Iparos-Ifjak Önképzőköre” pénztára javára 1837 február hó 19-én, szombaton, Deésen, a főtéren fekvő régi kaszinó helyiségében felolvasás, ének és szavalattal kezdődő zártkörű körestélyt rendez, melynek műsora: 1. „Meguntam az életem.” Népdaleskor, Lányi Ernőtől. Éneklő a „Deési dalkör.” 2. Humoros felolvasás: Kádár József úr által. 3. „Eredeti magyar dalfűzér”, Szirmay Elemértől. Éneklő a „Deési dalkör.” 4. Szavallat. Ennek végeztével kezdetét veszi a táncz. Az első négyes eltánczolás után, a megyebeli népfölkelők — szervezőben lévő — zenekarának hat tagja fog egy ez alkalomra betanult darabban kedveskedni. Belépti jegy személyenként 80 kr. Jegyek előre válthatók t. Léner János r. bizottsági pénztárnok ur üzletében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 1/2 órákor. Jegyek csakis a meghívó előmutatása mellett válthatók.

— **Színház** Polgár Károly szinigazgató engedélyt nyert, hogy márczius elsőjétől kezdve jól szervezett szinmű és operette társulatával új színházunkban 30 előadást rendezzen. — Tóth Bélának pedig a színház választmány megegyezte, hogy e hó folyamán az „Ördög pirulái”-t műkedvelői előadásban, részben a színház javára előadja.

— **A szamosújvári „Dal-Zene-Egylet”** saját pénztára javára, a városi „Vigadó” nagytermében, 1887. február hó 21-én, gyermekbállaösszekötött zártkörű tánczvigalmat tart. — A gyermekbál végeztével a „Dal-Zene-Egylet” énekosztálya a következő darabokat adja elő: 1. „Meguntam az életemet” Lányi Ernőtől. 2. „Győzelemről győzelemre” Huber Károlytól. 3. „Szerettelek” Engeszer Mátyástól. 4. „Pepitaut” Therntől.

— **A magyar-láposi ifjuság** múlt hó 29-én többféle jótékonycélra, a kaszinó helyiségében zártkörű tánczestélyt rendezett, mely minden tekintetben jól sikerült. A helyi és vidéki intelligencia igen szép számban volt képviselve. Jó cigányzene mellett vidám hangulatban, fesztelen jó kedvvel mulatott a közönség a hajnali órákig. A szép asszonyok és bájos leányok egész koszoruja volt jelen. Felülfizetéseket tettek: Vékony Ferencz főszolgabíró 2 frt, Szabó Lajos felsőszőcsi gazdatiszt 2 frt, Csizér Mihály közgyám 1 frt, Schillinger Károly adótárnok 1 frt. Tüzes Karácson kir. közigazgató (Deés) 1 frt, Miklós Albert rom. kath. lelkész 1 frt, Gajzágó Vilmos szbiró, Csép József ellenőr, Bajkán Döme körjegyző és X. Y. 50—50 krt, melyért fogadják leghálásabb köszönetünket. A tiszta jövedelem a magyar-láposi olvasó együletnek adatott át.

— **Nyilvános köszönet.** Széken, az állami elemi népiskolába járó szegény tanulók segélyezésére, folyó év január 22-én — községünk érdemes orvosa: dr. Wettenstein Noé ur kezdeményezésére — műkedvelői előadással egybekötött tánczvigalom tartatott. Mely alkalomból 5 frt 71 kr. tiszta jövedelmet a t. rendezőségétől átvetttem. Ezen összegből a tanítói kar által megjelölt négy (3 fiu, 1 leány) tanuló láttatott el ruhával. — Fogadják a nagylelkű, kegyes adakozók és szíves közreműködők e helyen a boldogított gyermekek s azok szülői nevében legforróbb köszönetemet Isten áldása legyen azokon, kik a szegényeket szeretik és pártfogolják. — Széken, 1887. január 27-én. — Bencze Károly, igazgató-tanító.

— **Székről** a következő, nem igen épületes dolgokat írják: „A farsangi idény delén állunk; Bachus mámoros ünnepeit hirdetik a féktelen ifju nemzedék félszet nem ismerő vakmerőségei, midőn az éj néma esendjét vadordítással zavarják s a munkában kifáradtak csendes nyugalma irgalom nélkül háborgatják; minden reggel újságra ébredünk, t. i. a garázdálkodó, ledér suhanczok magukviselésére.

— **A Székkel határos kisközségben:** Székulájban, már csaknem négy hét óta grasszál a hólyagos himlő; tudomás szerint négyen belé is haltak. Ezt melegen ajánljuk a hivatottak figyelmébe, annál is inkább, mert aligha úgy nem terjed, mint járvány.

— **Birtokvásárlás.** Nagy-iklói nagybirtokos: Hirsch Áronnak a birtokát br. Bánffy Ádám 180 ezer forintért vásárolta meg. Mennyivel jobban hangzik, minthogy ha fordítva volna.

— **Szülői gondatlanság.** Szászuji földművelő: Pap Dani öt éves fiacskája magára hagyatván, a szobában a tűzhely körül mászkált. Ru-

háját a tűz lángja megfogta és mire a szülők megérkeztek, a gyermek iszonyu égési sebektől borítva feküdt a földön; kevés időre rá meg is halt.

— **A pénzügyminiszterium** 72,300 sz. körrendeletében megengedte, hogy azon adófizetők, kiknek kölcsönrel terhelt birtokuk van, de az általános jövedelmi pótdadó leírása, illetve leszámlítása végett vallomási íveiket mult hó végéig be nem adták, azokat február 15-ig, rövid igazolási kérvény mellett beadhassák. Ajánljuk a birtokos osztály figyelmébe! Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy ugyancsak a fennirt időig igyekezzen az adóját lefizetni, mert ezután késedelmi kamat s még később egyéb illetékek fognak előállani.

— **Széna- és szalma-szállítványokra vonatkozó vasúti viteldíj-kedvezmények.** A hazai vasutak igazgatóinak mult év december hó 15-én tartott ülésében, határozata értelmében, a széna- és szalma-küldemények a folyó 1887. május hó végéig terjedő érvényességgel — az összes hazai vasutakon díjkedvezményben fognak részesülni, még pedig föltéve, hogy a vasutak kocsi-hordképességének megfelelő súly adatik fel, vagy ha ezen súly után fizettetik a díj — a viteldíj 100 kilogrammonként és kilométerenként 0.14 kr. lesz; kocsinként 2 frt kezelési illeték és a szállítási adó hozzászámításával. Megjegyeztetik egyszersmind, hogy a kérdéses viteldíj-mérséklések csupán a magyar belforgalomban fogatosítandó szállításokra fognak alkalmaztatni.

**** Irodalmi hírek.** A „Remény” című kath. szépirodalmi képes hetilap második évfolyamának 6-ik (február 6.) füzeté dúsgazdag tartalommal jelent meg. „Deák Ferencz Óvása”, írta Váczi János. „Téli estén (költemény), írta Perény Kálmán. „A megbűnhődött” (beszély), írta Maszlaghy Ferencz. „A világfájdalom költészete és Arany János”, írta Léway Mihály. Képei közül megemlítendő: „Az áhitat”, „A kis halász”, „Kutya komédia”, „Kutya tragédia”, „Esti ima” és „A piczike gyötrelme” Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Az előfizetési pénzek a kiadótulajdonos lakására (Budapest, IV. Ferencziek háza) küldendő. — A „Képes Családi Lapok” 20-ik számának tartalma: „A kis Naiva” (elbeszélés vége), Bródy Sándortól. „A tiszteletről” Daras Lajostól. „Éva” (rajz), Boros Vilmostól. „Nem” (költemény), Gellért Jenőtől. „Pákásztanya” (vége), Herman Ottótól. „Habarák” (elbeszélés vége), Szendrőitől. „A cím és a rendjel kórság”, Egy Modern Diógenestől. „Az unalom rossz tanácsadó” (beszélyke), Brankovics Györgytől. „Gondolat töredékek”. „Képmagyarázat”. „Mindenféle”. Képei: „Téli tájkép”. „A beteg anya”. „Emlék a régi időkől”. Melléklet: „Nő a házbán”, „Harcz a millióért” (regény folytatása), Xavier de Montepintől. Előfizethetni Méhner Vilmosnál, Budapesten, negyedévre 1 frt 50 kral. — A „Magyar Háziasszony” című háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap legújabb száma ismét változatos tartalommal jelent meg. Négy év elmúlt s a kis, szerény „Magyar háziasszony” egyike lett legelterjedtebb hetilapjainknak s alig van az országban község hova több példányban ne járna. A konyha, a gazdaság, a nevelés, házi orvos és egészségügy, kertészet stb. terén ép oly hasznos tanácsokat nyújt olvasóinak, mint kellemes szórakozást nyújt „Munka után” című ingyenes szépirodalmi melléklete, mely a legnagyobb változatosságban közöl költeményeket, beszélyeket, rajzokat, humoreszkeket, érdekfeszítő regényeket, talányokat s egyéb apróságokat. Előfizetési ára félévre 3 frt. — A „Magyar Dal-Album” hatodik folyamának 4-ik füzeté megjelent, érdekes 20 dallam tartalommal. Előfizetéseket még mindig elfogad a „Magyar-Dal-Album” kiadóhivatala Győrött, és pedig 1 évre (10 füzetre) 1 frt 80 kr. Egy-egy füzet ára 25 kr. A füzetek bérmentve küldetnek.

**** Apró hírek.** A pénzügyminiszter lemondása, már legközelebb nyilvánosságra fog jutni. Gróf Szapáry Gyula még csak azt várja meg, míg a képviselőház a pénzügyi tárcza költségvetését letárgyalja, aztán kilép a kormányból. S valószínű, hogy a pénzügyek vezetésében egyelőre, bár aligha hosszú időre, provizorium fog beállni. — A budai zeneakadémia tánczestélyének programjába fel volt véve a „kőrmagyar” is. E régi tánczunk annyira tetszett, hogy közkívánatra még egyszer ismételtették. — A nemzeti kaszinó megtartotta szokásos Széchenyi-lakomáját, gróf Andrássy Gyula elnöklete alatt. A pezsgőnél gr. Tisza Lajos, mint ünnepi szónok, kezében a Széchenyi-serleggel, gyakori eljenzéstől félbeszakított nagy hatású beszédet mondott. — A „Kisfaludy-társaság” 40-ik közlése. Az akadémia dísztermé-

ben nagyszámu közönség hallgatta szépirodalmi és széptudományi intézetünk ünnepélyes közlésének érdekes és változatos előadásait. Kevéssel tíz óra után Gyulai Pál elnök egy olyan beszéddel nyitá meg a közlést, mely igen magvas szép-tani értekezésnek mondható. — **A mingreliai herceg** még csak pünkösdi királyságig sem juthatott el: bolgár trónjelöltsége már eltemetettnek tekinthető. — **Kossuth Lajosnál** közelébb két kapvári polgár tett látogatást, kiket Kossuth igen szívesen fogadott; a legjobb egészségben találták. — **Egy párisi lap** jelenti, hogy Flourens külügyminiszter jelentései alapján konstátálta a külügyi helyzet békés voltát. — **A francia közönség** hangulata nyugodt, az irányadó körökben is nagy a bizalom, hogy a béke meg fog óvatni. — **Egy berlini lap** azt fejtegeti, hogy a helyzet újból békésebb. Ha elérkezett volna a háboru pillanata, akkor Németország nem 72,000 tartalékost hívna be. — **Londoni hírek** szerint a román kormány egy hadtest mozgósítását rendelte el. — **Krakkóból** jelentik, hogy Modlinba (Orosz-Lengyelország) huszezer embernek való barakkokat rendeltek meg, melyeknek február közepéig el kell készülniök. — **Az orosz-lengyel királyság** poigári kormányzói utasítást kaptak, hogy a vágó-marhák, juhok és sertések kivitelét Ausztria-Magyarországba ne engedjék meg s a gabona kereskedést is a külföldre nehezsítsék meg.

KÖZGAZDASÁG.

A kukoricza vetőmag.

A kukoricza megyénknek is egyik — s talán első — termelő gabna-neme lévén, s miután annak sikere az elvetendő magtól is nagyban határozódik, nem lesz fölösleges arra vonatkozólag a következő megjegyzéseket figyelembe venni.

A kukoricza vetőmagot európai fogalmak szerint lehetőleg hideg, szellős helyen szeretjük tartani, mivel — mint mondani szokták, — csak ily helyeken óvható meg annak csiraképessége.

Ha aztán tavasszal a kukoricza-földeken igen sok üres folt mutatkozik, természetesen, vagy a varjak, vagy az eerek pusztításának, vagy a talajban való elromlásnak tulajdonítjuk a kelés hiányát.

Egy amerikai gazda azonban úgy okoskodott, hogy a kukoricza tropicus növény s így annak ott aligha lehet szerencséje az olyan hideg teleken a minők nálunk uralkodnak, az olyan szellős górékban való átteleléshez, mert a kukoricza eredeti hazájában a tél is beillik nálunk jó meleg ősznek, s így tehát, ha ott a kukoricza még is jól tenyészik, annak nem lehet életfeltétele a hideg, szeles helyen való átteleltetés.

E gondolat által vezéreltetve megpróbálta, hogy vetőmagnak szánt kukoricáját ősszel ugyan egészen száraz állapotba hozva, télen át oly helyiségben tartotta el, melyben soha sem szállott a hőmérsék fagypontra alá.

„Tavasszal aztán” — így mond — „kukoricza vetésemnek felét a melegen beteleltetett kukoriczából, másik felét pedig a góréból szedett csövekről eszközöltem. Mielőtt azonban a vetéshez fogtam volna, melegen teleltetett kukoriczám-ból mustrát küldtem az állami vegyikísérleti állomásra, a honnan azon választ kaptam, hogy ennek csirázási perzentje 99¹/₂, tenyészetű ereje pedig Nro 1. A góréban tartott kukoriczából nem is küldtem mustrát, mert meg voltam győződve jósága felől.

A kikelés után megvizsgálván mindkét féle maggal vetett területet: a melegen telelt kukoriczából vetettnél egyetlen egy fészék sem maradt keletlenül, míg a másik magból vetettnél több üres foltot észleltem. De miudenek felett feltűnt az, hogy daczára a korai vetésnek, a melegen telelt magból kelt kukoriczám igen erélyes tenyészetnek indult, míg a góréból fedett meg a hideg időben sokáig gyenge maradt.

Már öt év óta folytatom e szerint azon praxist, hogy vetni való kukoriczámot ősszel előbb jól kiszáritva, mindig oly helyen tartom, a hol soha sem száll a hőmérő a fagypontra alá.

E dolgot én úgy magyarázom, hogy a kukoricza-csőben az alacsony hőmérsék mellett végbemenő lassu erjedés csökkenti a kukoricza-szemek életerejét (vitality) és e miatt a kikelésnél csak igen lassan indulnak annak gyökérkéi a fejlődésnek s nem táplálhatván kellőleg a földről felvett anyagokkal az embrió, az e miatt éhen vesz el, s ez aztán annak az oka, hogy elvetett kukoriczánkát némely helyen nem látjuk a föld felett megjelenni.

Ha ellenben vetni való kukoriczánk kellőleg kiszárad, úgy, hogy a csutkában nem jöhet többé létre erjedés, s a csira szövete nem sérte-tik meg az alacsony hőmérsék által: a szokott tavaszi hőmérsék mellett a földbe téve teljes erővel indul az új tenyészetnek.”

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 13,426—1886.

78. kgy. jk.

Szabályrendelet a kutya-adóról és kutyatartásról.

I. rész. A kutya-adóról.

1. §. Szolnok-Dobokavármegye területén minden kutya — a mennyiben a 15. §. kivételt nem teszen — kutya-adó alá esik.

2. §. Az adót a kutya birtokosa vagy tulajdonosa tartozik fizetni.

3. §. A kutya-adó Deés és Szamosujvár városokban a községi szegényalap, a többi községek részéről pedig a vármegye kegyeletháza alapja javára fordítandó.

4. §. A kutya-adó félévenként, mindig február és augusztus hónapok folyamán fizetendő be a városi pénztárba, illetőleg a községi bíró kezéhez.

5. §. Mindenki, a ki birtokában kutyát tart, köteles azt a városi tanácsnál, illetőleg a községi bírónál január 15. napjáig, az ezen napon tul szerzett kutyát pedig 8 nap alatt nyilvántartásba vétel végett bejelenteni, az első félév folyamán beállott apadást pedig július 15-ig ugyanazon hatóságnak tudomására hozni.

6. §. A félév folyamán bármikor bejelentett kutya után az adó félévi összege teljesen fizetendő.

7. §. Időközben szerzett, de a vármegye valamely községében már megadóztatott kutya csak a szerzést követő félévre jelentendő be, az új tulajdonos azonban az előbbinél hátralékban maradt adóért felelős.

8. §. A bejelentett kutyák nyilvántartásba veendő.

Ezen nyilvántartás rovatai a következők:

1. Sorszám.
2. A bejelentő tulajdonos vagy birtokos neve.
3. A kutya faja.
4. Az adó összege.
5. A lerovás ideje és összege az első félévről.

6. A lerovás ideje és összege a második félévről.

7. Az apadás folytán vagy más okból leirt adóösszeg.

8. A leírás oka.

9. Jegyzet.

9. §. A nyilvántartás az év július havában a bejelentett szaporodás vagy apadáshoz képest kiigazítandó, s az adó ennek megfelelőleg a második félévre előirandó, illetőleg törölendő.

10. §. A nyilvántartás két egyenlő példányban állítandó ki, melynek egyik példánya a tanács, illetve a községi előljáró használatára viszsza marad, másik példánya pedig a kivetett adó előírása végett a város pénztárnoknak adandó át, illetőleg a vármegye alispánjához a járási főszolgabíró útján felterjesztendő.

11. §. A 4. §-ban megjelölt időszakban le nem fizetett adó a közadók módjára végrehajtás útján szedendő be.

12. §. Városokon minden adóköteles kutya-adó jelvénnel látandó el, mely áll a kutya nyakravalójára alkalmazandó bádoggal lemezből, melyen a város neve, az adóé és a nyilvántartás sorszáma van kinyomva.

Az adó-jelvényt az adózó fél tartozik a bejelentéskor a városi hatóságtól az ez által meghatározandó árban kiváltani.

13. §. Azon kutyák, melyek után a kirótt adó az esedékesség után ingó vagyon hiányában egy hó lefolyása alatt végrehajtással sem szedhető be, hatóságilag kiirtandók.

14. §. Az adó évenként és darabonként:

1. házörző kuvaszokért*)
- a) városokon 60 kr.
- b) községekben 40 kr.
2. vadász-kutyákért (agár, kopó és vizsla) 2 frt.
3. ölebekért és fényüzési kutyákért (doggok, szt.-bernhardiak, neufundlandiak stb.) 5 frt.

*) Egy-egy házörző eb minden háznál díjmentesen tartható. (Lásd a megerősítési záradékot.)

1--3(39)

2-3

2—3

1—2(34)

1-2(35)

1-1 (37)

(38)1-2

Báró Bánffy Dezső, főispán, kir. biztos.

Nyomatott Demeter és Kiss gyorsajtóján Deesen, 1887.

1--3(39)

Vállya Ferencz, főszolgabíró.

A „kisszekeres utca” 3. szám alatti épület, — mely áll: **3 szoba, konyha, kamara, pincze, üveges tornác és veteményeskert-ből,** — f. év ápril 24-től kiadó.
Értekezhetni: **Zadoreczki Márián urral.**

Varrógép raktár.

(31)2—2

M. kir. államjóság igazgatóság.

(32) 2-2

Br. Bánffy Dezső s. k.,
főispán-kormánybiztos.